

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 3. Argumenta à ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

sio Tyrionum habuit connexionem conditionatam, cum prædicatione Christi itidem conditionatâ, habuit inquam connexionem ex suppositione libertatis illorum gratiâ Dei adjunctâ, sed non habuit connexionem infallibilem ex vi Decreti divini antecedentis præconsultationem libertatis creatâ, quid esset operatura *Si*.

Quod autem dicit doceri in Logica, quòd quando conditionalis non est vera, viiilationis, non possit esse vera absolutè, nisi in vialicujus causâ extrinsecâ, quæ infallibiliter ponat consequens, posito antecedente; id etiam accipi debet secundum dicta, ut scilicet posito antecedente ponatur consequens infallibiliter, vel ex suppositione antecedenti, vel ex suppositione consequenti, qualis suppositio consequens est, suppositio exercitii conditionati libertatis, prævili posita conditione, quæ suppositio, ex suppositione sui ad se, infert infallibilitatem, sed non est necesse infallibiliter poni semper consequens, ex vialicujus, quòd sit infallibile antecedenter, adeoque v. g. ex suppositione decreti prædeterminativi absoluti ex parte actûs, conditionati ex parte objecti.

An autem prædefinitiones illæ conditionatæ ex parte objecti, absolutæ ex parte actûs, ponendæ sint in Deo, actu, non spectat ad punctum difficultatis, inter nos & Thomistas, modò constet non formari illas independentem ante præconsultam libertatem nostram.

Jam autem confirmationes tres, quas inibi post probationem quintam format Gonet, probant illas debere poni actu, quæ ipsæ non sunt adhuc demonstrativæ, præcipue in principiis eorum, qui non admittunt prædefinitiones, dicerent enim libertatem divinam exerceri, circa conversionem Tyrionum, per actum volendi dare media, sub quibus prævidebatur conversio, si fuisset conditio prædicationis. Hancque libertatem non exerceri in actu primo, sed in actu secundo, fieriq; per hanc solam volitionem satis sympathiæ, quam habet voluntas divina cum intellectu, licet nullum tum fiat decretum etiam conditionatum, circa ipsammet conversionem, & ex iisdem principiis negabunt decretum seu prædefinitionem conditionatam conversionis conditionatæ, ex quo principio negant ipsas prædefinitiones, putantes quòd decretum de dandis auxiliis, sub quibus prævisa est operatio, sive illud sit pro statu absoluto, sive pro conditionato, non auferat libertatem, cum auferat prædefinitio, sive illa sit absoluta simpliciter, sive sit absoluta ex parte actûs, conditionata ex parte objecti.

Quando autem quærit Gonet, per quid futurum illud conditionatum transeat, à ratione merè possibilis, ad rationem futuri conditionati, ad hoc jam est responsum primâ parte Disp. 5. à num. 340. nempe quòd transeat ipso conditionato exercitio libertatis à Deo adjunctæ condi-

tionatè. Ea quæ insuper adfert Gonet de iisdem decretis conditionatis, sunt procedentia ex particularibus nostrorum principis, quæ sequitur cui lubet, negat cui lubet.

Punctum Difficultatis 3.

Argumenta à Ratione.

Fundamenta quæ probant impossibilitatem scientiæ conditionatæ.

OBJECT 1. Rationem fundamentalem, quæ à priori demonstrat per ipsum, impossibilitatem scientiæ conditionatæ. Conditionatâ inquam, & non Mediâ, propter dicta, quæ vide 1. parte Disp. 3. n. 104. Sic ergo format argumentum Gonet. Scientia conditionata, est cognitio certa & evidens futurorum conditionatorum, ante decretum, & prædefinitionem voluntatis divinæ, ut docetur à nostris, sed talis cognitio est impossibilis in Deo. Quia ante decretum & prædefinitionem voluntatis divinæ, determinantis extrahere res, ex statu merè possibilitatis, & dare illis existentiam in aliquo differentia temporis, nihil absolutè vel conditionatè futurum est, nec proinde cognoscibile, ut tale, ab intellectu divino. Ergo cognitio futurorum conditionatorum ante decretum & prædefinitionem divinæ voluntatis, est impossibilis.

RESPONDETUR. Majorem istius argumenti, quod debebat esse demonstratio, cum sit definita, esse absolutè falsam, nam licet non admittamus decretum & prædefinitionem, quæ Deus determinet, ut non nisi consensus v. g. sequatur conditionatus, admittimus tamen decretum & prædefinitionem, vi cuius Deus discernit existentiam conditionatam ipsius voluntatis. Rursus, admittimus Decretum Dei de servanda indemni libertate, etiam pro statu conditionato, admittimus decretum Dei de dando concursu, auxiliis, & aliis prærequisitis, quibus mediis conditionatis, concursurus est Deus conditionatè ad illam conditionatam exultantiam effectûs, quæ omnia quasi à nobis non penderentur, enuntiat Gonet, quòd scientia conditionata sit scientia ante Decretum & prædefinitionem voluntatis divinæ, dicitq; hanc majorem constare ex suprâ dictis, & nos negamus id constare, & dici à nobis. Quod si admittimus Decretum Dei, de concurrente cum voluntate conditionatè operatura, adhuc ostendimus, quòd Dei voluntate concurrente, cum voluntate creata, extrahatur consensus è statu possibilitatis in statum existentie conditionatæ. Nec probat Gonet, id non sufficere, vide hoc ipsum 1. parte Disp. 5. n. 247. Hinc in forma, aut est neganda major huic demonstrationi, aut distinguenda: Scientia conditionata est scientia futurorum conditionatorum ante Decretum, quod

determinet Deus, ut hoc nonnisi quantumvis sub conditione agat voluntas creata. Concedo Majorem. Scientia conditionata est scientia futurorum ante Decretum, vi cuius decernat Deus, una cum voluntate creata concurrere ad existentiam conditionatam consensu. Nego Majorem, Distinctam; minori, Nego consequentiam. Quia verò per nos datur Decretum Divinum conditionatum de concurrente cum voluntate creata conditionatè operatura, hinc sicut res omnes in sua possibilitate pendent à divina omnipotentia, tanquam à causa, ita & in sua futuritione, pendent à libera determinatione divina, non quidem determinante, ut hoc nonnisi sub conditione velit voluntas, sed determinante ad concurrentem cum illa, in ponendo illo consensu conditionato.

Quòd autem dicit futurum esse id, quod est determinatum in causa, id negamus verum esse de futuris liberis. Inde causas illorum dicit esse contingentes S. Thomas, ut vidimus supra. Hanc agnoscimus determinationem futuri liberi in causa, quòd scilicet debeat habere causam vim sufficientem producendi illius futuri, quam determinationem nos non tribuimus voluntati independenti à voluntate divina de concurrente, nec esse sine concursu divino.

IN STAT 1. In nostris principiis, propositiones contradictoriae, non solum conditionatè sed etiam absolutè, sunt determinatè veræ ante decretum, ratione oppositionis contradictoriæ, vel suppositionis eventus futuri, supponunt enim includi determinatam futuritionem in objecto.

RESPONDETUR. Propositiones prædictas esse veras ante Decretum de ipsa futuritione conditionata, sed non sunt veræ ante Decretum de concurrente ad illud objectum, quod importat illa propositio.

IN STAT 2. Esse futurum sub conditione est aliquid reale, at non est aliquid reale intrinsecum rei, quæ futura sub conditione dicitur, cum hæc pro tunc nihil sit, & consequenter incapax denominationis intrinsecæ. Ergo est aliquid reale ab extrinseca forma proveniens. At hæc realis & extrinseca forma, nulla alia potest esse aut intelligi, nisi liberum Dei Decretum, Ergo ab illo constituitur in ratione futuri.

RESPONDETUR. Explicandum hoc fuisse, quomodo futurum sub conditione sit aliquid reale; nam reale supponit pro eo quod realiter existit, Jam autem conditio, ut vetus fert proloquium, nihil ponit in rebus. Cæterum & nos, illud conditionatum futurum dicimus esse aliquid reale, prout reale opponitur ficto, non autem prout opponitur alicui Intentionali, & statim Metaphysici. Sed quidquid sit de hoc. Concedamus interim arguenti, quòd futurum conditionatum sit reale, & quidem ab extrinseca forma proveniens, concedimus item, quòd hæc extrinseca forma non sit aliud, nisi liberum

Dei Decretum: sed negamus esse illud Decretum prædeterminans, ut hoc nonnisi etiam sub Conditione velit voluntas; sed est decretum de concurrente cum voluntate, & de dandis prærequisitis etiam ad conditionatum consensum necessariis, quo Decreto non præintellecto, nihil potest ab intellectu Dei, ut sub conditione futurum cognosci, licet possit cognosci sine decreto Thomistico prædeterminante, ut hoc nonnisi, velit voluntas.

Conceditur, primæ Confirmationi: quòd omnis realis entitas competat dependenter à causa prima, adeoque & futuritio conditionata; concedimus item, quòd omnia à causa prima dependant medio Decreto libero, consequenter & futuritio conditionata dependet à libero Dei Decreto, sed negamus liberum illud Dei Decretum esse, vi cuius Deus decernat, ut hoc nonnisi voluntas sub conditione velit, sed vi cuius decernat Deus concurrere ad existentiam conditionatam actus.

Conceditur Confirmationi secundæ: quòd sicut implicat intelligere res ut possibiles, non præintellecto à divina omnipotentia, ita implicat intelligere ut futuras, etiam conditionatè, non præintellecto Decreto Divino; sed negamus, hoc Decretum debere esse, ut hoc nonnisi etiam conditionatè velit voluntas, sed sufficit Decretum de concurrente cum voluntate creata &c.

Conceditur Tertio Argumento, quòd ipse appellat principale, quòd non possit res transire de statu possibilitatis ad statum futuritionis, nisi medio Decreto, sed negatur, istud Decretum debere inferre, ut hoc nonnisi velit voluntas.

Conceditur Confirmationi primæ: quòd futuritio conditionata includat aliquam actualitatem, quam non dicit mera possibilitas, illaque major actualitas non potest subterfugere divinam causalitatem, quam Deus exercet medio Decreto libero. Sed negamus illud Decretum esse prædeterminativum etiam conditionatè, ut hoc nonnisi velit voluntas, sed est solum Decretum de concurrente cum voluntate ad actum ejusdem, etiam conditionatum &c.

Conceditur Confirmationi secundæ: quòd conditionatè futurum, debeat respicere voluntatem divinam, alio modo dispositam, quam si esset purè possibile: possibile enim respicit voluntatem Dei potentem concurrere, conditionatè autem futurum, respicit voluntatem divinam, conditionatè operaturam.

Confirmationi Tertie negatur hæc propositio: Futurum est illud, quod est determinatum in causa; nisi fortè determinatione, quæ significet haberi vires sufficientes in causa, ut effectum producat, sed negamus tales vires voluntati creatæ competere independenti à voluntate Dei decernente cum creatura concurrere &c.

Quod attinet ad illam propositionem: repugnat aliquid absolutè esse futurum, nisi causa

Prima per Decretum absolutum sit absolute determinata ad dandam existentiam in tempore: Si procedat, quod illud Decretum formetur de liberis futuris independenter à præconsulta nostra libertate, falsa est, si autem procedat de Decreto, quod determinet Deus ad dandum re ipsa concursum voluntati absolute acture, talem determinationem divinam admittimus, factam præconsulta nostra libertate, conditionatam autem dicimus prærequiri, ad futurum conditionatum.

Et hæc sunt Argumenta, de quibus enuntiat Gonet: *Multum torquent authores contrarios, & nunquam ab illis satis se expediunt, nec possunt, ut iudico.* Postea pluribus interjectis phrasibus.

INSTAT 3. Vera est regula S. August. quam tradit lib. de prædest. Sanctorum, & de Bono Perseverantiæ, quod Deus in sua prædestinatione præsciat futura, & quidquid à Deo præscitur, ab illo etiam prædestinatur, & hinc manifestum est, quod sicut Deus de facto præscit futura conditionata, etiam illa de facto prædestinat & prædefinit, & quod si de facto ea non prædestinat, sed solum prædestinasset, etiam de facto illa non cognosceret, sed tantum scivisset & cognovisset, unâ enim hæc vadunt, præscientia & prædestinatio. Unde si præscientia est actu in Deo, in illo etiam debet esse actu prædestinatio, & e contra, si prædestinatio non sit actu in illo, sed tantum esset, etiam non est actu in illo, sed tantum esset præscientia.

RESPONDETUR. Locum illum Aug. hoc solum velle, quod futura conditionata, quæ se habeant ad initiū salutis, non præsciantur à Deo futura, independenter ab ejus auxilio & gratia. Quo posito, concedo, quod de facto præsciat Deus futura conditionata, & quod etiam illa de facto prædestinet & prædefiniat Deus, sed volitione, cui competat actualitas actus, licet conditionati, tam ex parte actus quam ex parte objecti, & si non daretur volitio actu, quæ sit saltem conditionata ex parte actus & ex parte objecti, tunc non præsciret Deus rem actu, sed deberet præscire nonnisi in futuro, quod Dei scientiæ non competit. Ubi ut vides, actum volitionis divinæ conditionatum indispensabiliter necessarium etiam ad volitionem conditionatam, suppono duplicem cogitari posse. Unum, qui sit actu, licet sit conditionatus & ex parte actus, & ex parte objecti, exprimibilisq; per particulam, vellem; huiusq; actui tribuitur sua existentia conditionata, & actuale, licet conditionatum exercitium libertatis divinæ. Alius autem actus voluntatis conditionatus cogitari potest, qui nullam actualitatem importet, etiam conditionatam ex parte actus, & ex parte objecti, sed sit mera suspensio actus, & relectio in futurum exercitii libertatis, sine ullo actuali exercitio, adeoq; pro præsentis omisso actus. Prior ille actus divinæ voluntatis est sufficiens, ut in prædestina-

tione, modo explicato, noscat Deus futura conditionata, sed si secundi generis poneretur à nobis volitio in Deo, vi illius non sciret Deus actum, sed futurum esset ut sciret, sicut & futura esset ipsa volitio. Et sicut ille actus Penitentis, vellem non peccasse, quantumvis sit actus conditionatus ex parte actus, importat tamen exercitium voluntatis, & non meram actus suspensionem, & relectionem in futurum; ita & actus volitionis divinæ de concurrente, etiam ad volitionem conditionatam, licet sit conditionatus ex parte actus, importat tamen exercitium actuale, licet conditionatum volitionis divinæ. Consule circa tales actus dicta de Penitentia, Disp. i. n. 78. Consequenter, quando per Nos, censetur rejicere, ad sequens signum, Deus, formatione sui decreti, de operatione, ad sequens, inquam, signum, scientiam conditionatam, censetur rejicere formationem sui decreti quod sit absolutum. Et sicut positio conditionata ipsius conditionis, quæ supponitur ante futuritionem conditionatam, positioque conditionata ipsius conditionis, non censetur esse improporcionata futuritioni conditionatæ; ita positio conditionata ipsius decreti conditionati ex parte actus, supponi debet ante futuritionem conditionatam, nec erit improporcionata ipsi futuritioni conditionatæ.

Quando autem supra admisimus in principiis aliquorum e Nostris posse concedi prædestinationes conditionatas, concessimus, ut videre illic est, quod sint præviæ non ad consensum conditionatum, sed quod formari possent post consensum conditionatum.

INSTAT 4. Decretum illud objective existens in mente divina, pro illo prior quo cognoscitur futura conditionata, non obijciatur menti divinæ, ut pure possibile, non obijciatur etiam potius ut futurum, futuritio enim repugnat divinis Decretis. Ergo pro illo priori obijciatur intellectui divino ut præsens, & exercitio existens, cum inter possibile futurum & præsens, nullum detur medium.

RESPONDETUR. Hanc objectionem jam non probare directe, quod etiam futuritionem conditionatam liberam debeat antecedere Decretum, ut hoc nonnisi conditionatè fiat, nec probat non sufficere Decretum conditionatam ex parte actus, circa quod tamen est lis inter nos, sed transit ad aliam difficultatem, quid sit actus conditionatus ex parte actus, quæ difficultas est eadem, si quis ponat non esse sufficiens tale Decretum, si quis ponat esse sufficiens: redire enim difficultas, quid sit talis actus in Deo. Et quia hæc difficultas habet difficultatem resolvablem ex materia, quid sit actus divinus liber, hinc per eadem Principia solvi debet. Concedo ergo, quod illud Decretum, non obijciatur menti divinæ, ut mere possibile, sed negatur, quod non obijciatur tunc ut futurum futuritione absolute.

ipsum futurum sit in statum absolutum educendum, licet non obijciatur tunc ut futurum, futuritione excludente etiam actualitatem voluntatis, ex parte actus conditionatae. Ad illam Propositionem quod attinet. Futuritio repugnat divinis Decretis, ex materia de Actibus libris divinis responderi potest. Futuritionem Entitativam repugnare Actibus divinis, sed non futuritionem terminativam, & pro connotato importatam; seu ut alii dicunt, repugnare actui divino futuritionem secundum id, quod dicit Actus Dei in recto, licet non repugnet Actui Dei, futuritio, secundum id, quod dicit Actus Dei in Obliquo. In nostris Principiis dici potest, futuritionem formalem repugnare Actibus divinis, sed non repugnare futuritionem æquivalentem, hoc est, faciendo id per actum præsentem, sine futuritione, quod in creatis faceret futuritio. De quo vide i. parte disp. 8. n. 9. & in materia de Pœnitent. disp. 3. a. num. 202. ad 247.

Unde ulterius conceditur obijci illud Decretum intellectui divino, ut præsens, & exercitè existens, sed præsentia & exercitatio conditionata, etiam ex parte actus, adeoque est præsens, sed præsentia excludente negationem hanc, quod non exercuerit se circa illud objectum voluntas divina, sed non est præsens præsentia excludente negationem conditionis ab ipso actu, & faciente, ne actus ille sit conditionatus etiam ex parte actus. Conceditur, inter possibile & futurum & præsens, nullum dari medium, sed nego illud Decretum non esse præsens præsentia involvente rationem conditionati etiam ex parte actus, licet non sic præsens præsentia excludente conditionem, etiam ex parte actus.

Continuatur Probatio.

INSTAT 5. Non minus repugnat divinis Decretis conditionata futuritio, quam absoluta, idem enim repugnat futuritio absoluta, quia repugnat Deo absoluta mutatio, cui repugnat etiam conditionata mutatio.

RESPONDETUR. Repugnare divinis Decretis futuritionem secundum id, quod dicunt divina Decreta aliquid in ratione Entis in Recto, pro subiecto &c. sed non repugnat divinis Decretis secundum id, quod dicunt pro connotato, in obliquo &c. conditionata futuritio. Repete & illam aliam distinctionem, quod futuritio conditionata formalis repugnet Decretis divinis, sed non repugnat futuritio conditionata æquivalenter, faciendo hoc sine futuritione & mutatione, quod in creatis faceret futuritio, & mutatio. *Hinc*

Conceditur ad Confirmationem, quod futuritio conditionata Decreti consistat in eo, quod Decretum sit futurum, si ponatur aliqua conditio, sed non futuritione Entitativa, futuritione in

Recto, futuritione formali. Si autem non erit futuritio in ratione Entis, nec futuritio formalis, nondum mutabitur sub tali conditione voluntas divina.

Conceditur. Ad Confirmationem ampliorem, Quod futuro conditionato non repugnet transitus in futurum absolutum, si purificetur conditio, si cætera sint paria, nempe si futuritio conditionata sit secundum id, quod importat illa res in ratione Entis & formaliter, tunc erit transitus in ratione Entis & formaliter, sed si futuritio sit ratione connotati & per præsens, æquivalenter præstando, quod præstaret in creatis futuritio, non erit necesse ut illic sit transitus & mutatio entitativa.

En difficultatem totam à materia de Prædeterminatione translatam ad materiam de Actu Dei libero. Sed per quid distinguetur Actus voluntatis divina, quem habet circa possibilia ab Actu voluntatis divina, conditionato ex parte actus & ex parte objecti. Certum est, non fore distinctionem in ratione Entis, cum uterque sit ipsemet Deus: Nec erit distinctus ratione alius & alius entitativè objecti, nam idem Ens quod erat possibile, est futurum conditionatè, & idem entitativè, est futurum absolutè, si ponatur ipsa extra causas. Erit tamen in hoc distinctio, quia actus circa possibilia est actus necessarius. Actus circa futura conditionata, est Actus liber: erit etiam distinctus, ratione alius & alius status objecti: nam pro statu possibilitatis importabit objectum nonnisi connexionem prædicatorum, pro statu conditionato existentiam sed conditionatam, pro statu absoluto, exercitiam: quo autem modo, ipsi illi actus versantes circa existentiam conditionatam & absolutam distinguantur, petamur ex materia de Actu Dei libero.

INSTAT 6. principaliter. Si per nos effectus qui est, requirit causam quæ sit, & effectui qui erit, sufficit causa quæ erit, & effectui qui esset, sufficit per nos causa quæ esset, sequitur, quod futura absoluta, non requirant in Deo aliquod Decretum actuale & exercitum, sed tantum Decretum, quod erit, quod non concedemus. Sequela autem probatur: futura enim absoluta, non sunt actu, sed erunt. Ergo si effectui qui erit, sufficit causa quæ erit, etiam sufficit Decretum quod erit.

RESPONDETUR. Etiam hanc totam difficultatem pendere ab explicatione, quid sit actus Dei liber, ita tamen, ut nunquam dicatur ipse actus liber de novo quoad rem, & esse, quod habet in Deo, advenire, nec Decretum illud quoad rem futurum, licet habeat denominationem futuri.

Porro de futuris sunt quædam Decreta Dei, quæ debent à nobis intelligi, ut jam exercita & ita Decretum de futuro Antichristo, est Decretum exercitum: Decretum autem de danda plu-

da pluvia cras intuitu supplicationis, vel voluntas condonandi, cras contritionem elicituro Petro, post mortale ab eo perpetratum hodie, est volitio quo concipitur à nobis cras ponenda, non quòd in Deo non sit Actus qui est cras futurus, sed quòd quoad denominationem, connotationem, æquivalentiam concipi debeat, tanquam quid futurum, illaq; de futuris, debet concipi Deus, habere præsentia Decreta, quæ per Scripturam, promissionesq; Dei, & prædictiones, nobis revelata sunt; illa autem concipitur habiturus non quoad rem, sed quoad denominationem, connotationem, æquivalentiam ad futuritionem, quæ cæteroqui revelata non sunt nobis, nec promissa, nec prædicta in particulari. Hoc posito.

Conceditur argumento Primo in contrà, quòd licet in futuris conditionatis non sit aliqua Entitas actualis Physica, reperitur tamen in illis veritas actualis pro statu intentionali, adeoque supponens decretum Dei actuale & exercitum, sed actualitate non excludente, ne ille actus sit conditionatus ex parte actus, sed actualitate excludente negationem positionis talis actus.

Conceditur Argumento Secundo in Contrà, quòd res conditionatè futura dicat ordinem ad habendam existentiam si poneretur conditio, & quòd hic ordo sit præsens & non futurus, expositaq; causam præsentem & existentem, quæ est decretum actuale, sed actualitate stante cum hoc, ut ille actus sit conditionatus ex parte actus, licet non debeat intelligi non positus.

Conceditur Tertio Argumento in Contrà, quòd res futura sub conditione & futuritio ipsa conditionata, sit objectum Deo formaliter & actu liberum, adeoque quòd supponat in Deo decretum aliquod actuale & exercitum, sed non est necesse, ut illud decretum non sit conditionatum etiam ex parte actus, adhuc enim & tali actu posito, exercetur illo actu voluntas divina.

Ad illud quod addit, quòd per nos res absolute futura exigit decretum seu volitionem existentem defacto in Deo, si sit res de existentia in ratione Entis, vera est propositio, si autem sit res de existentia quoad denominationem, connotationem, æquivalentiam, subdistinguitur, quòd scilicet etiam sub hac formalitate debeat concipi decretum ut existens, si objectum illud sit revelatum aut promissum, sed non est necesse, ut concipiatur ut existens, si objectum non sit revelatum, ut v. g. non est necesse, ut concipiamus quoad suam terminationem esse completam volitionem hodiè, de danda cras pluvia, pro qua danda orabitur cras.

Conceditur Argumento in Contrà Quarto Principali. Quòd sicut res possibilis, quamvis non sit effectus existens defacto, sed tantum possibiliter, tamen requirat defacto Omnipotentiam divinam ut defacto existentem; sic conse-

quenter effectus sub conditione futurus, exposcet essentialiter existentiam exercitam decreti divini, sed exercitam ita, ut tamen ille actus sit conditionatus ex parte actus.

Conceditur Responso Gonet, quod format contra doctrinam Suarii, quòd futuritio dicat carentiam existentia, sed qualem; Si futuritio sit in ratione Entis, dicit carentiam existentia pro illo instanti reali quo necdum est, sed si futuritio sit quoad denominationem, connotationem, æquivalentiam, dicit carentiam existentia nonnisi sub ratione denominationis, connotationis &c. &c. qualem Carentiam existentia, non repugnat habere decretis divinis, quoad illam denominationem sumptis.

Conceditur Argumento Quinto in Contrà. Quòd per Nos decretum illud dicatur non esse actuale & exercitum, actualitate faciente, ne ille actus sit conditionatus ex parte actus, sed non hoc sensu illud decretum non est actuale, quasi per illud non exerceat sese actu libertas divina. Unde ulterius decretum absolutum ex parte Actus præcedens futuritionem conditionatam liberam, dicit imperfectionem in Deo ex suppositione, quòd velit indemnem servare libertatem, & vi suâ faciens, ut nonnisi hoc fiat conditionatè. Hinc etiam postea, quando est aliquid liberum absolute futurum, ob eandem rationem non format Deus decretum, non præconsultâ nostra libertate, nec decernit, ut absolute hoc, nonnisi vi illius decreti fiat. Consequenter, quo sensu dicit imperfectionem, illud decretum, si esset prævium ante consensum conditionatum, ideoque nec ponitur ante consensum conditionatum; eodem sensu dicit imperfectionem, si ponatur ante consensum absolutum liberum, adeoque nec ponitur ante consensum absolutum liberum futurum.

Conceditur Argumento Sexto, quòd decretum illud non esset concomitans, vel subsequens, aliàs actus ille conditionatus non penderet à decreto & voluntate divina, & ejus concursu, quod est absurdum. Esset ergo antecedens futuritionem conditionatam liberam. Conceditur decreto absoluto, determinante ut hoc nonnisi fiat absolute, & formato independentè à præconsultâ nostra libertate quid esset actura, auferendam libertatem creature in operando, & si antecedens, futuritionem conditionatam, (quod concedunt aliqui è Nostris) decretum, importaret quantumvis conditionatè ex parte objecti, & hoc nonnisi conditionatè fiat, auferendam fore libertatem. Non est enim major ratio cur illam non auferret conditionatè pro statu conditionato, cum auferat absolute pro statu absoluto; & sicut ignis applicatus urit, ita etsi applicaretur uret, consequenter si decretum pro statu absoluto auferat libertatem, auferret & pro statu conditionato. Quia autem per Nostros non for-

formatur illud decretum antecedens futuritionem conditionatam, ut hoc non nisi fiat sub conditione, fit ut illud decretum non auferat libertatem.

Conceditur Confirmationi, quod decretum illud antecedens futuritionem conditionatam non sit decretum prædeterminans, nec est indifferens hoc sensu, quod debeat cogitari nondum formatum à Deo, sed est indifferens eo quod non determinet, ut hoc non nisi fiat conditionatè. Et hoc sensu non causeret Determinationem voluntatis creatæ, quia non determinaret antecederet, ut hoc non nisi conditionatè velit voluntas, sed causeret determinationem, quia mediâ omnipotentia & concursu, illam ipsam determinationem, quam ponit creatura, comproduceret conditionatè, & daret illi conditionatè existentiam.

Numero septimò, immeritò supponit Gonet, quod illud decretum non habeatur actu, licet unâ simul sit decretum illud conditionatum ex parte actûs. Quod in præsentî fermè in omnibus argumentis immeritò supposuit Gonet.

Conceditur, ulterius argumento octavo, quod sitale decretum etiam conditionatum ex parte actûs, non poneretur, tunc illa scientia, utpote non supponens ullum Dei decretum, non foret libera sed potius necessaria, sed nos concedimus, dicto sæpius sensu esse illud decretum actuale, estque illa scientia libera, non hoc sensu, quasi liberum sit Deo, cognoscere vel non cognoscere objectum, suppositâ ejus futuritione, sed hoc sensu, quod suppositio ipsa sit libera, & non determinata aliunde, ut hoc non nisi fiat. Conceditur ulterius, non fore hoc sufficiens salvativum, cur illa scientia attractiva futurorum contingentium liberorum, esset libera, quod ipsum illud objectum conditionatum possit aliter & aliter se habere. Nam hoc salvaret contingentiam sed non libertatem, sed requiramus insuper decretum illud antecedens futuritionem conditionatam actu in Deo, actualitate excludente negationem existentia illius decreti, sed non faciente, ne illud decretum sit adhuc conditionatum etiam ex parte actûs.

In addito, quod ultimò ponit Gonet, non probat, quod si decretum illud non antecedit inferendo ut hoc non nisi fiat, non probat inquam, quod scientia illa, casualiter & fortuito Deo sit competitura, cum enim ex essentialibus omnis scientia prædicatis, sit determinata Omniscentia ad noscendum quodcunque noscibile, non casu sed vi inclusa in ratione suâ omniscevitatis, determinatur ad noscendum quodcunque noscibile, adeoque & ad noscenda futura conditionata libera.

Quia tamen ita Deus est determinatus, ut non noscat noscibile, antequam illud sit noscibile, hinc ante notitiam possibilitatis non intelligitur Deus exercere sese scientiâ visionis, quæ

supponit possibilitatem. Ita, quia ante determinationem conditionatam creaturæ, ad quam Deus ponendam concurrat suâ Omnipotentia applicatâ per decretum conditionatum ex parte actûs, non est noscibile futurum conditionatum liberum, ideo illud Deus non dicitur ante hanc determinationem creaturæ, vel noscere, vel posse illud noscere, & ne dicatur illa scientia competere Deo ante omnem intentionem, sufficit ponere actum voluntatis divinæ, quantumvis conditionatum ex parte actûs.

Infer. Si supposuisset Gonet, ut supponere debuit, nos non admittere quidem decretum conditionatum, ut hoc non nisi fiat, admittere tamen, Decretum conditionatum ex parte actûs, quo tamen defacto exerceat se voluntas divina, alia proposuisset Argumenta.

FUNDAMENTA ALIA.

Quæ probant Impossibilitatem ejusdem scientiæ conditionatæ.

OBJICIT. Gonet. Nulla potest dari in Deo, scientia imperfecta, & quæ dependeat, & mensuretur à rebus, quantum ad veritatem & certitudinem; sed scientia conditionata est imperfecta, cum sit purè speculativa, utpote antecedens decretum actuale voluntatis divinæ, & non facit, sed speculatur tantum, & explorat futuritionem conditionatam. Ergo scientia illa est imperfecta.

RESPONDETUR. Quod attinet ad Majorem. Illa vera est de certitudine entitativa & formali, hæc enim accipitur ab ipsamet omniscentia, quæ objecta, infinita infallibilitate attingit, sed non est vera, de certitudine objectiva & terminativa, nam ea & accipitur à rebus & ab illis mensuratur. Nam cum Deus dicit, Ignis applicatus urit, & cum Deus dicit, Homo est animal rationale; uterque actus in Deo, quoad certitudinem entitativam & formalem, est æqualis, sed certitudo objectiva & terminativa inæqualis est. Nam illius prioris actus certitudo objectiva est Physica, & à Deo impedibilis, posterioris autem actus certitudo, est metaphysica, & inimpedibilis. Unde etiam certitudo objectiva scientiæ simplicis Intelligentiæ est major objectivè, quia impedibile est etiam à Deo, ne v. g. homo, sit animal rationale, quod objectum est scientiæ simplicis Intelligentiæ; jam autem objectiva certitudo scientiæ conditionatæ, non est tanta, cum sit impedibilis, Deo v. g. non ponente decretum conditionatum ex parte actûs, licet utraque scientia conveniat in æquali certitudine entitativa, seu formali. Et hæc de Majori.

Quantum attinet ad Minorem, in qua lis est, negamus scientiam conditionatam esse purè speculativam hoc sensu, quasi non præsupponat

nat ullum decretum etiam conditionatum ex parte actus, licet non supponat antecedens decretum conditionatum, ut hoc non nisi conditionate velit voluntas. Quo decreto medio non speculatur tantum, nec explorat tantum futuritionem conditionatam, sed illam causat. At quomodo? Comprincipiando eam per Omnipotentiam à decreto prædicto applicatam, unà cum voluntate coagente & comprobante illam futuritionem. Et sicut Gonet, dicit peccatum nosci, non sine decreto permissivo, voluntateque concurrenti, ad Entitatem actus peccaminosi, ita noscit Deus futuritionem conditionatam consensu v.g. non independentem à decreto conditionato ex parte actus, quod simul conjunctum est voluntati concurrenti, cum voluntate creata, ad Entitatem illius futuri conditionati. Quæ responsio, quod scilicet Deus concurrat etiam ad Entitatem futuritionis conditionatæ, est præterita in nostris Principiis, & tamen objicit Gonet, quasi non teneremus illam futuritionem etiam à Deo produci.

Objicit 2. principaliter. Illa scientia est impossibilis, quæ nullum habet, nec potest habere medium, in quo infallibiliter attingat suum Objectum. Scientia autem Media est hujusmodi; Nam illa non coexistunt æternitati, cum nunquam sint habitura esse, in propria mensura defectu conditionis, quæ nunquam purificabitur.

RESPONDETUR. Negando Minorem, & licet futura illa non coexistant æternitati absolute, coexistunt tamen conditionate habentque esse conditionatum.

Conceditur itaque, quod Deus ante omne decretum actuale suæ voluntatis, quo dicat; hoc non nisi fiat conditionate, cognoscat certo futura conditionata, licet non cognoscat ante omne decretum actuale suæ voluntatis conditionatum etiam ex parte actus, & involvens decretum ad concurrendum cum volitione creata, Quo decreto posito, tum primum cognoscit conditionata objecta in veritate illorum objectiva, decretumque illud, est medium Objectivum & prius cognitum, non in hoc sensu, quod in illo determinate quid futurum sit cognoscatur, sed hoc sensu, est medium objectivum & prius cognitum; Quia nisi præsupponeretur illud decretum, nec posset præsupponi eventus conditionatus, consequenter notitia eventus supponit notitiam illius decreti.

Conceditur autem S. Dionysio, quod Deus non secundum visionem singulis se immittat, quasi ejus notitia pendeat à rerum præsentis existentia, perinde atque visio corporalis, sed quod sciat omnia, eo quod contineantur in ejus omnipotentia tanquam in causa; & sicut quamvis noscat Deus omnes creaturas in sua omnipotentia tanquam in causa, non obest quominus illa po-

scat etiam in sua essentia tanquam continente eminenter perfectionem rerum creaturarum, ita nec hæc duo media derogabunt, quod minus in illismet ipsis, nosci possint creata. S. Thomas 1. parte q. 14. a. 5. ad 1. quando dicit, quod Deus id quod est extra ipsum non intueatur nisi in seipso, solum sensum facit negativum, quod scilicet cum illa non sint existentia in seipsis, existant tamen in Deo, intuitivè etiam in Deo nosci possint, eo quod notitia illa non pendeat ab existentia objectorum, præcipuè cum etiam notitiæ creatorum in illismet ipsis fundamentum primum habeat Deus in seipso. Hoc etiam sensu Deus intuetur omnia in seipso, quia omnium quæ noscit intuitu, seu species expressa, est ipsamet illius substantia, quæ est ipsemet Deus. Hæcque videtur esse mens & S. Augustini, & S. Thomæ inibi, neque enim loquuntur ibi de medio cognito.

Conceditur, quod futura gaudeant veritate objective determinata pro statu conditionato, antecedenter ad divinum decretum, ut hoc non nisi fiat conditionate, sed non gaudent illa veritate, antecedenter ad divinum decretum de concurrente ad futuritionem conditionatam, quæ veritas objectiva, non potest cogitari, ante tale decretum. Hoc autem quod infallibiliter conjungit extrema propositionis conditionatæ in consensu conditionato libero, est voluntas creata, unà cum Deo sibi cooperante.

Conceditur ulterius, quod objectum specificativum divini intellectus specificatione intrinsecâ & entitativâ, sit sola essentia divina, sed non specificatione extrinsecâ, & quod extrinsecè specificari intellectus divinus non possit ab aliquo creato, id non probat Gonet, quantumvis id dicat nihil habere solidi, quod probandum fuisset, nec probat divinam essentiam non æquivalere speciei impressæ, in ordine ad representandum, creatæ.

Conceditur, quod Deus ante determinationem suæ voluntatis non sciat quot Angelos esset producturus, ex hypothèsi quod vellet creare alium mundum. Tamen non requiritur decretum voluntatis, ut hoc non nisi conditionate fiat à voluntate creata, ad hoc ut noscatur volitio illa libera conditionata. Cum enim in casu priori, exerceat se sola libertas divina, illius solius erat determinatio præsupponenda, quia autem in futuritione conditionata libera, exercet se etiam libertas creata, hinc ante determinationem conditionatam liberam, productam à voluntate creata, cum qua concurrat Omnipotentia, non potest prævideri illa futuritio. Vide eandem objectionem 1. parte Disp. 5. 285. Et licet non minus pertineat ad providentiam & causalitatem Dei id, quod operatur ad extra mediantibus causis secundis, ac illud quod operatur immediate per se ipsum; tamen dum mediant causæ secundæ illæ quantumvis agant depen-

dependenter à decreto divino, tamen debet illi Deus aptare contingentes causas ex phrasi S. Thomae, consequenter non decernere, ut hoc nonnisi conditionatè fiat, sed decernere de concurrente ad hoc, quod liberè voluntas aget conditionatè.

OBJICIT 3. Ante decretum divinum, nec concipi potest aliquis actus liber etiam conditionatè futurus. Ergo nec scientia conditionata antecedens hoc decretum. Antecedens probatur. Impossibile enim est quòd aliquis actus contingens & liber absolutè, vel ex hypothesi futurus, habeat determinatam habitudinem ad voluntatem creatam, quin etiam habeat ad decretum divinum habitudinem, tanquàm ad Primam Causam efficientem, à qua intrinsecè dependet determinatio, & cooperatio nostri arbitrii.

RESPONDETUR. Conceditur quòd consensus conditionatus habeat determinatam habitudinem ad decretum voluntatis divinæ, de concurrente ad volitionem conditionatam, licet non habeat determinatam habitudinem, ad decretum, quòd dicat Deus; ut hoc nonnisi fiat conditionatè. Et sicut non habet determinationem suam conditionatam futuritio in voluntate, tanquam in aliquo prævio, sed determinatio ejus est ex suppositione sui ad se, quæ suppositio supponit tamen antecedenter voluntatem. Ita volitio illa non supponit determinationem suam in decreto divino conditionato, ut hoc nonnisi fiat, licet supponat decretum & volitionem ad concurrentem, cum voluntate creatà. Conceditur quòd liberum nostrum arbitrium non sit primum liberum, non enim à se habet libertatem. Illa tamen propositio, quòd liberum arbitrium non sit primum movens aut se determinans, si hoc sensu procedat, quòd non habeat à se & independentem à Deo determinationem, vera est. Sed si faciat hunc sensum, quòd voluntas non possit agere nisi determinata à Deo, ut hoc nonnisi agat, est falsa, & difformis S. Thom. in secundum dist. 39. quæst. 1. Art. 1. *Ipsa potentia quantum est in se, indifferens est ad plura, sed quòd determinatè exeat in hunc actum vel illum, non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate*, licet item sit liberum arbitrium, liberum per participationem, neque habeat absolutum dominium suæ determinationis, hoc sensu, quasi à Deo infringi, aut aliò, quòd vellet Deus, verti non possit, sed hoc sensu, quòd Deo volente servare libertatis jura, non determinetur à Deo, ut hoc nonnisi agat.

Conceditur, quòd Deus sit primum Ens per essentiam, adeoque & primum liberum, concedimus item, quòd sicut impossibile est esse Ens independentem in suo esse immediatè à Deo, tanquam à Causa vere efficienti, ita impossibile est dari determinationem liberi arbitrii futuram ex hypothesi, quæ non pendeat à Deo tan-

quam à Causa efficiente. Concedimus item, illam futuritionem dependere à libero decreto Dei volentis, ut liberum arbitrium se determinet, non hoc sensu, quasi illam determinet Deus; ut hoc nonnisi velit, sed eo sensu, quòd fecerit decretum non impediendi illius libertatem, sed concurrenti ad quamcunq; determinationem creaturæ. Auctoritas S. Th. ex 1. parte quæst. 19. artic. 3. ad 5. non hoc significat, quòd voluntas creata ab alio determinari debeat, ut hoc nonnisi velit, nam hoc, loco immediatè à nobis citato, rejecit S. Thom. sed hoc solum vult, quòd Causa creata non habeat omnia principia necessaria ad operandum, sed indiget compleri aliunde, ut completur voluntas etiam pro statu conditionato per principia à Deo oblata. Cum tamen Deus, qui habet ex se necessitatem, ut loquitur inibi S. Thom. adeoque omnia complementa operandi, non indigeat aliunde compleri, de quo vide 1. parte disp. 5. num. 473.

Fundamenta, quibus demonstratur inutilitas Scientiæ conditionatæ.

EXaminandæ sunt hæ demonstrationes.

OBJICIT 1. Si scientia Media esset necessaria, esset necessaria ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, & ad fundandam certam & infallibilem scientiam futurorum absolutorum, ad hoc autem non est necessaria, ut enim Deus per scientiam mediam dirigatur in suis decretis absolutis, deberet dari in intellectu divino prioritas quædam & subordinatio inter cognitionem futurorum conditionatorum, & absolutorum, sed hoc non potest dici juxta principia nostra. Nulla enim potest dari subordinatio & prioritas in intellectu divino, inter cognitionem futurorum conditionatorum & absolutorum, si nulum possit dari instans vel signum rationis, in quo res contingentes & liberæ sint prius cognoscibiles à Deo, ut conditionatè futuræ quàm absolutæ, tale autem signum rationis in nostris principiis dari non potest, nam juxta nostra principia in quocunq; signo rationis imaginabili, ac proinde etiam in signo antecedenti, in quo in Deo ponitur scientia conditionata, possunt formari Propositiones contradictoriæ de futuris absolutis, quarum una est determinatè vera, altera determinatè falsa, ex vi & natura oppositionis contradictoriæ. Unde cum nulla possit dari veritas cognoscibilis, quæ lateat lumen infinitum intellectus divini, Deus in signo antecedenti decretum, non minus cognoscit veritatem objectivam Propositionum contradictoriarum de futuro contingenti absoluto, quàm de futuro contingenti conditionato.

RESPONDETUR. Per nos dari voluntatem objectivam conditionalium, in illismet ipsis attingibilem, dari & veritatem consimilem in fu-

in futuris absolutis liberis, sed non quomodo-
cunque spectatam, sed de futuris positis à cau-
sis illis, quæ indispensabiliter sunt necessa-
riæ, inter quas est ipsum decretum Dei propor-
tionatum, ita ut antecedenter ante futuriti-
onem conditionatam, sufficiat decretum condi-
tionatum ex parte actus & objecti, sed ad futu-
rionem absolutam, est necessarium decretum
Dei absolutum, idque ex eo, quia ut in antè di-
ctum contra Gonet, decreta & causæ, debent
esse proportionata ipsi futuris, adeoque si futu-
ra sint conditionata, decreta etiam & concu-
sus causarum debet esse conditionatus, sed si
effectus sit absolutus, etiam decretum Dei, &
concursus causarum debet esse absolutus. Et si
non concurrente voluntate creatâ conditiona-
tè aut absolute, non potest supponi consensus
conditionatus aut absolutus creatus, ita nec
potest supponi eadem futuritio, sive conditio-
nata, sive absoluta, Deo conditionatè aut abso-
lutè non decernente exhibere concursum.

Et hæc positio est communis Nostrorum, ex
qua positione, inferimus necessitatem scientiæ
conditionatæ. Ea ratione ad consensum abso-
lutum prærequiritur decretum Dei de concu-
rendo, & decretum de ponenda Hypothesi,
sub qua prævidebatur futurus eventus liber,
& quia hoc decretum non potest Deus forma-
re absolutum, nisi post præconsultam nostram
libertatem, idè quid illa sit actura, præcon-
sultare debet per aliquam scientiam, per nullam
autem scientiam præconsultare potest nisi per
scientiam conditionatâ, de qua in prima parte.

Rursus. Quia ad eventum absolutum libe-
rum, est necesse ut Deus decernat implere hy-
pothesim illam, à parte creaturæ se tenentem,
sub qua prævidebatur eventus, cum hanc ipsam
hypothesim prænoscat non aliâ quàm scientiâ
conditionatâ, secundum dicta in 1. parte Disp.
4. & 5. idè erit non tantum utilis, sed & neces-
saria scientia conditionata, ita tamen ut, sicut
jam præmonui, non possit attingi, sive objectum
conditionatum sive absolutum, independenter
à Dei decreto proportionato, quod tamen cir-
ca eventus absolutos formabile non sit salva li-
bertate, nisi post prænotionem, quid illa esset
factura si. Sine quo ulterius proportionato
decreto non potest haberi veritas determinata
etiam contradictoriarum propositionum, non
enim potest esse propositio sine subiecto & præ-
dicato objectivo, subiectum autem & prædica-
tum objectivum, cum sit ut supponitur crea-
tum, haberi non potest, sine hoc, quod à Deo
& ejus influxu dependeat. Et sicut cum dico,
Hircocervus est Leonus, Hircocervus non est
Leonus, quamvis hæc propositiones sint con-
tradictoriæ, non inferitur tamen existentia al-
terutrius, quia desunt causæ etiam possibiles
Hircocervi, ita nec formatis contingentibus
contradictoriis inferetur existentia alterutrius,

si desint causæ necessariae. Formemus v.g. hæc
Propositiones: Consentiet, Deo non concu-
rente, Dissentiet Deo non concurrente, Non
consentiet, Deo non concurrente. Prima Pro-
positio & secunda, est falsa, nam tam consensus
quàm dissensus, cum sint actus positivi, fieri non
possunt independenter à Deo, sed semper erit
vera illa negativa, non dissentiet, non consen-
tiet, idque ob defectum Principii requisiti. *Hæc
positis.*

RESPONDETUR in forma. Negando omnes
antecedentes minores. Quod attinet hanc pro-
positionem: In signo antecedenti decretum ac-
tuale, possunt formari propositiones contradi-
ctoriæ, quarum una est determinatè vera & al-
tera determinatè falsa, ex vi & natura oppo-
sitionis contradictoriæ, distingui debet, quod sci-
licet sint formabiles illæ Propositiones in signo
antecedenti, quo Deus absolute dicat, hoc non-
nisi fiat, adeoque in signo antecedenti decre-
tum, quo de se sit efficax, & quo posito non pos-
sit oppositum fieri. Concedo Propositionem.
In signo antecedenti decretum actuale, quod
Deus dicat, volo concurrere, decernoque con-
ditionem implere, sub qua prævidi secuturum
eventum, possunt formari dictæ contradicto-
riæ, adeoque una esse determinatè falsa altera
determinatè vera, Nego Propositionem. Cum
enim impossibile sit, aliquid futurum esse & non
produci illud à causis, sine quibus est impossi-
bile illud esse, cum prædictum decretum sit tale,
ut sine illo impossibile sit, aliquid esse futurum,
hinc fit, ut in signo antecedente illud decretum,
non possint formari Propositiones contradicto-
riæ quarum una sit determinatè vera, altera de-
terminatè falsa. Quia autem ad formandum
decretum, quod formari debet non nisi ut dixi
post præconsultam nostram libertatem. Item
quia ad noscendam hypothesim, sub qua cum
Dei concursu videtur consensus voluntas sine
ullo decreto, quo Deus dicat, ut hoc non nisi
fiat, cum inquam ad noscendam hanc hypothe-
sim requiratur scientia conditionata, hinc fit ut
ad dirigendum Deum, ut formet necessarium
illud decretum, & ad conditionem futuri abso-
luti implendam, necessaria sit scientia condi-
tionata.

Conceditur Confirmationi, quod futuris condi-
tionatè, in signo antecedenti divinum decre-
tum quo Deus conditionatè dicat, hoc non nisi
conditionatè fiat si, competat illis futuris, habere
determinatam veritatem vel falsitatem, sed
non competit illam habere ante decretum condi-
tionatum ex parte actus, quo Deus dicat se
velle concurrere. Futura item absoluta habent
veritatem in se ipsis antecedenter ad decretum,
quo Deus dicat, volo ut hoc non nisi fiat, sed non
habent determinatam veritatem ante decre-
tum, quod formetur post præconsultam no-
stram libertatem, & ante decretum de imple-
da hy-

da hypothefi, sub qua praevidebatur futurus consensus. Quia autem istud praeconsulere libertatem, istud praevidere hypothefim, spectat ad scientiam conditionatam, ideo illa futura absoluta, in signo antecedenti scientiam conditionatam, non habent determinatam veritatem vel falsitatem. Denique cum veritas futuri fundetur in ipsomet futuro, futurum autem ipsum impossibile est esse sine causis, sine quibus impossibile est illud esse, inter quas est illud decretum ad quod attendit scientia conditionata. Unde sicut decretum illud non est inutile, ita nec scientia conditionata illi praelucens, inutilis erit.

Conceditur cum Martinon, quod futura tam conditionata quam absoluta, habeant determinatam veritatem; ita tamen, ut veritas illa fundetur in futuritione, & futuritio ipsa sit impossibilis sine Causis suis necessariis, inter quas est decretum illud, licet non praedeterminativum: & quia illud decretum pro statu absoluto formatur post praeconsultam nostram libertatem, hinc Negatur, non dari prioritatem & subordinationem, inter scientiam conditionatam & futuritionem absolutam. Negatur ulterius, quod scientia conditionata aufert libertatem & contingentiam rerum, & quamvis in illis supponat veritatem, ex vi & natura oppositionis contradictoriae, quia tamen illa veritas vel illa falsitas est, ex ipsamet suppositione exercitii libertatis, & non independentem ab illo exercitio, ideo adhuc non auferetur libertas illa determinata veritate, quia suppositione exercitii libertatis, veritateque fundata in illa suppositione, non aufertur libertas.

OBJICIT 2. Deus in formandis suis decretis absolutis circa conversionem hominum, sufficienter dirigatur per scientiam simplicis intelligentiae. Ergo non indiget scientia conditionata directrice. Antecedens probatur. Deus prius ratione quam habeat decretum efficax praedestinandi creaturam, praecognoscit per scientiam simplicis intelligentiae suam omnipotentiam, efficaciam voluntatis suae, & vim auxiliorum, quibus quidquid ordinat circa electos, attingit fortiter & disponit suaviter. Unde ex thesauro suae omnipotentiae & non ex nostri Arbitrii potestate, haurit Deus media & gratias efficaces, quibus infallibiliter simul & libere potest convertere peccatores, quando & ubi voluerit.

RESPONDETUR. Duo sunt in quacunque gratia & auxilio efficaci. Unum quod habet rationem Entis, virium, causativi seu operativi. Aliud, quod habet rationem efficacis, operativi, infallibiliter eventum inferentis. Primum illud est merè & praecise à sola Dei omnipotentia & voluntate pendens. Illud aliud, est pendens à Dei omnipotentia & voluntate, sed una concurrente creaturà, & ex determinatione

eiusdem. Hoc posito Negatur Antecedens, concedo quod ante decretum praedestinativum praecognoscat Deus per scientiam simplicis intelligentiae suam omnipotentiam, & vim gratiae & auxiliorum, h. e. ipsam entitatem auxilii, & quod ex thesauris omnipotentiae, non ex nostri Arbitrii potestate vis illa operativa desumatur, per suamque voluntatem & omnipotentiam offert gratias efficaces, quibus infallibiliter convertit peccatores, sed non infallibilitate, vi cuius decernat Deus ante praeconsultam nostram libertatem, ut hoc non nisi fiat, nec possit oppositum fieri, sed infallibilitate stante cum hoc, ut oppositum fieri possit, licet non sit futurum. Hinc jam concedo ista omnia scientia simplicis intelligentiae attingi, & nego consequentiam, necdum scilicet esse necessariam scientiam conditionatam, vi cuius dirigatur Deus, ut ex thesauro suae omnipotentiae, ad quem attendit scientia simplicis intelligentiae, hanc potius feligat gratiam quam illam. Et certe simplicis intelligentiae est, attendere ad connexionem praedicatorum, & ad omne illud quod possibile est. Quia ergo videt Deus posse cum hac gratia converti Petrum, posse etiam non converti, non praeformatur ab illa sufficienter, an defacto sit convertendus. Hinc adhuc relinquitur locus scientiae conditionatae, quae ostendat cum hac gratia, actu esse convertendum. Unde actus ille scientiae simplicis intelligentiae attendit ad utrumque extremum, & dicit, vi huius & non alius in individuo gratiae, efficaciter potest sequi eventus, potest etiam efficaciter non sequi. Jam autem scientia conditionata ad unum determinatè attendit extremum, est secuturus eventus *si*. Hinc Deus ne cecè agat, debet illà scientiā praeformari, & ex thesauro suae omnipotentiae, per suam voluntatem illam gratiam excerpere.

Conceditur, quod Deus rebelles ad se compellat voluntates, i. e. affligendo, percutiendo, internis angoribus afficiendo, sed non compellit decreto, ut hoc non nisi fiat, nec possit fieri illi oppositum, quod ex eo etiam probatur, quia id facit propitius, h. e. non perfringens libertatis iura. De quo etiam alias actum in 1. parte.

Conceditur cum Aug. Enchiridii cap. 98. Nul- lam esse voluntatem ita malam, ut ubi Deus voluerit, non possit eam in bonum convertere, sed id fit ex voluntate feligente gratias, quae praevidenter eventum habitura, ut ostensum est in parte Disp. 5. num. 482. 1. principio.

Conceditur, quod providentiae humanae non conferant vim & efficaciam ad finem intentum mediis quae adhibent, & quod divina providentia tribuat vim, suis mediis sumptis pro ratione virium, pro ratione operativorum, sed non tribuit illis efficaciam & vim, ut hoc non nisi operentur, ita, ut non possit fieri oppositum.

Conceditur, quod Deus in thesauro suae omnipotentiae habeat infinita media efficacissima

(N)

per-

pertrahendi ad se homines, sed efficacissima non efficiat, vi cuius hoc nonnisi fiat, nec possit oppositum jam fieri, sed efficiat, supponente præconsultam nostram libertatem, ad quam præconsultandam, requiritur scientia conditionata, quæ quia semper Deo adest, nec est Deus adstrictus, ut sub hac una nonnisi conditione, videat aliquem hinc & nunc salvari posse, habetque suam expeditam omnipotentiam, ut illa auxilia depromat. Hinc fit, ut divinæ gratiæ, quod voluit Prosper, tempus agendi semper adsit.

Præter illum modum respondendi, qui concessio Antecedente negat consequentiam, est alia via faciendi satis huic difficultati, distinctione ex dictis. Deus prius ratione per Scientiam simplicis intelligentiæ prænoscit efficaciam voluntatis suæ, vi cuius hoc nonnisi fiat, nec possit fieri oppositum, & tamen salvâ libertate, Nego Antecedens. Deus prænoscit per scientiam simplicis intelligentiæ præsuppositivè ad concursum voluntatis creatæ, efficaciam voluntatis suæ, Concedo Antecedens. Ad talem autem concursum prænosendum indiget scientiâ conditionatâ. Consequenter prænoscit per scientiam simplicis intelligentiæ, vim auxiliorum, ex quibus sequetur eventus, non sequetur etiam eventus, Concedo Propositionem. Prænoscit vim auxiliorum, vi quorum independentè à consensu creaturæ præhabito, secuturus sit nonnisi eventus, Nego Propositionem, &c.

Unde etiam Negatur hæc Major, quam supponit dicta obiectio: Habet Deus in thesauro suo auxilia antecedenter ad consensum creaturæ etiam conditionatum, ad quem unâ concurrat Omnipotentia, habet inquam auxilia de se efficacia, vi quorum non possit non sequi eventus, & tamen salvâ libertate.

Continuatur Examen.

Obiectio 3. Demonstrando inutilem esse scientiam conditionatam ac insufficientem ad conciliandam humanam libertatem, cum Prædestinatione, & gratia efficaci, citatque pro hac positione auctoritatem Academicarum, & Variorum Auctorum, etiam nostrorum. & Joannis Lallemandet: Postea sic format demonstrationem. Quia Augustinus rectè cum nostra libertate conciliavit certitudinem Prædestinationis, & efficaciam gratiæ composuit, & ad talem concordiam non adhibuit scientiam conditionatam, quod probat, quia ita docuit Molina.

RESPONDETUR. An plures viri docti sententiam nostram doceant, videantur 1. parte Disp. 5. à n. 126. & in Tractatu de scientia media nostri Borrul. Henriquez fortè (nam librum ad manum non habeo) per prædeterminationem intellexit operum nostrorum bonorum

Prædefinitionem, aut Prædestinationem, formatam non ex prævisis absolute meritis, cum quibus multi putant ex nostris non stare libertatem, sed hæc sententia est distincta à Prædeterminatione, ut videre est in dictis, Primâ parte disp. 5. n. 405. Authorem libri, de ordine prioris & posterioris, pluribus refutatum vide disp. 4. a. n. 24. Phrases Joannis Lallemandet, quas citat Gonet, argumentum non continent. Quod attinet ad Auctoritatem Molinæ, circa eam, non est inter nos & Thomistas difficultas, & etiam contra Molinam, si sit necesse, negamus non usum fuisse Augustinum scientiâ conditionatâ, ad conciliandam libertatem cum Prædestinatione, & gratia efficaci, quas auctoritates, vide relatas Disp. 4. à num. 9. & præter illas vide similia Disp. 5. à num. 428.

Prima auctoritas desumitur ex lib. 1. de Spiritu & Lit. c. 24. quam etiam posui loco cit. n. 431. Visorum suasionibus agit Deus, si ve extrinsecus si ve intrinsecus, ubi nemo habet in potestate, quid ei veniat in mentem, sed consentire, vel dissentire propriæ voluntatis est. Tria hæc pensanda. Impiis, quod Augustinus suasionem admittit intrinsecus & extrinsecus. Quæro scivintne essent eventum habituræ, vel non; scivintne indubie, & quia suasionem erant non prædeterminationes, debuit id noscere per scientiam conditionatam. Secundum admittit Augustinus: nemo habet in potestate quid ei veniat in mentem, quod & nos admittimus, admittunt & Thomistæ, & si prædeterminatio staret Thomistica, in primis cogitationibus, quæ sunt in nobis sine nobis, talis prædeterminatio quoad hoc, esset ipsissima societatis sententia. Tertium. Consentire vel dissentire propriæ voluntatis est, rogo quæ scientia attendat, & scrutatur Ly est nonnisi consensurus. Non scientia simplicis intelligentiæ, quia hæc considerat, & possibilitatem consensûs & possibilitatem dissensûs. Non scientia visionis, quia hæc supponit decretum, Augustinus autem non dicit, quod consentire, vel dissentire, sit ex decreto, ut nonnisi hoc fiat, & quo posito, non possit fieri oppositum. Ergo debuit pernoscere eventum illius posse consentire vel dissentire, scientia conditionata. Quis ergo non est adhibita ad conciliandam libertatem cum gratia efficaci?

Secunda Auctoritas lib. 1. Retract. cap. 21. ubi expendens illam Propositionem: In voluntatis potestate positum est, ita mutari, ut bonum possit operari, subdit: Non est contra gratiam Dei quam predicamus, in potestate quippe hominis est mutare in melius voluntatem, sed ea potestas nulla est, nisi à Deo detur, de quo dictum: Dedit eis potestatem Filios Dei fieri. Cum enim hoc sit in potestate, quod cum volumus facimus, nihil tam in potestate, quam ipsa voluntas est, sed præparatur voluntas à Domino. Quis usum illius potestatis in homine,

mine; ad mutandam suam voluntatem præno-
scit, nisi scientia conditionata. Præparatio
enim illa voluntatis solum significat collatio-
nem auxilii, vel ejus pro statu absoluto selectio-
nem, sed certe non significat Prædeterminatio-
nem. Nam non est in nostra potestate habere
prædeterminationem, & tamen est in potestate
hominis, mutare voluntatem, quis præinfor-
mat Deum, de hac mutatione voluntatis, & ex-
ercitio ejusdem, præter scientiam conditio-
natam?

Tertia auctoritas est ex lib. 1. ad simplic. q. 2.
Cujus miseretur, sic eum vocat, quomodo scit ei con-
gruere, ut vocantem non respuat. En apertè Au-
gustinus utitur scientiâ Dei ad conciliandum
gratiam cum libertate, quæ scientia non est sim-
plicis Intelligentiæ, quia hæc est necessarium,
& viilius noscit Deus, quod & congrue-
ret, & diverso respectu non congrueret. Hinc
debet dari scientia quæ advertat, quia nonnisi
congrueret vocatio. Non etiam illa scientia est
visionis. Quia non pender à decreto, vi cujus
nonnisi hoc fiat, & quo posito, non possit oppo-
situm fieri.

Conceditur ad probationem secundam Minoris
cum August. lib. de gratia Christi cap. 47. &
lib. 4. contra Julianum cap. 8. *Quod quando de-*
feratur liberum arbitrium, negari Dei gratia vi-
detur, quando autem asseritur Dei gratia, liberum
arbitrium putetur auferri. Unde etiam nos ad
scientiæ altitudinem & Dei inscrutabilitatem
recurrimus, quæ per nos in hoc stat, quia in his
circumstantiis, in quibus negavit v.g. CHRIS-
TUS Petrus, potuisset illum non negare, ne-
gavit tamen, & Deus præinformatus scientiâ
conditionalium, cum potuisset illi seligere au-
xilium efficax non selegit, per quod videtur ap-
parenter auferri libertas. Nam non est in po-
testate mea illam gratiam efficacem seligere, &
si illam selegissem, non deliquissem, & tamen,
ut dixi ad illam selectionem dirigitur Deus sci-
entia conditionatâ, selectioque illa non aufert
libertatem. Ergo apparet scientiam conditio-
natam esse utilem ad salvandam efficaciam gra-
tiæ cum libertate. Et certè si Deus non dire-
ctus illâ scientiâ auxilium offerret, alterutrum
horum contingeret: aut cæcè operaretur, si con-
ferret gratiam, quâ uti & non uti, esset in po-
testate hominis, nesciret enim quid esset futurum
datâ illâ gratiâ, & tamen eam daret; aut fran-
geret libertatem, si daret gratiam, quæ faceret
nonnisi operari, & quâ positâ, non posset non
sequi eventus.

Conceditur ulterius, ad tertium ex efficacia
gratiæ tradita ab Augustino, quod plures ex fi-
delibus fuerunt turbati, at non minor est & in
nostra sententia occasiourbationis, si non in-
telligatur: nam & nos adstruimus vocationem
secundum propositum, nempe impossibile esse
consentire sicut opus est ad salutem, nisi Deo

dante auxilium supernaturale. Agnoscimus ul-
teriùs vocationem secundum propositum, quia
non nostrum, sed Dei est, seligere auxilium,
quod prævidit eventum habiturum, occasio-
nemq; id ignaviæ malis præbere potest, si con-
tumaciter dicant: prævidit etiam Deus, respec-
tum mei gratias efficaces: si voluerit, seliget il-
las, qualisqualis sum, jamq; id ex nostris princi-
piis Hæretici deducunt, sicut ex principiis Au-
gustini deduxerunt. Videatur Guilel. Tuiissius,
Calvin. ipsi etiam Thomistæ putant, ex Nostris
principiis eadem sequi inconvenientia, quæ ex
luis. Vide 1. parte Disp. 5. n. 445.

Conceditur Argumento Quarto, quod efficacia
descendat ex Omnipotentissima Dei potesta-
te, & ex supremo dominio, quod habet in no-
stras voluntates, quod ita salvamus, quia quod-
cunq; auxilium datur, ex Omnipotentia Dei
thesauro datur, datur item ex supremo domi-
nio, quia supremum dominium est disponere
prout voluerit. Disponit autem Deus prout
voluerit, quia in illius est potestate, seligere po-
tius gratiam efficacem prædefficienti, licet non
desumat gratiam ex omnipotentia & ex supre-
mo dominio, hoc sensu, ut ponat gratiam, quæ
nonnisi hoc operetur, & quâ positâ, impossi-
bile sit non sequi eventum.

Conceditur Argumento Quinto, quod gratia ef-
ficax de nolentibus faciat volentes, seligente
Deo gratias potius efficaces, ex suppositione
autem si vult voluntas, non potest non velle.
De quo vide 1. p. D. 5. n. 483.

Conceditur principali Probationi Minoris, quod
modus conciliandi libertatem cum prædestina-
tione, quo usus est Aug. sit diversus à modo, quo
usus est Faustus. Sed & noster diversus est à
modo, quem usurpabat Faustus. Convenit in
hoc S. August. Nos, & Faustus, quod detur in
Deo scientia conditionata, de qua enuntiavit,
ut supra vidimus, Augustin. *Quid verius.* Sed
differimus cum S. Aug. à Fausto, in hoc, Quia
Faustus requirebat præscientiam meritorum na-
turaliū, nos requirimus cum Aug. præscientiam
supernaturalium operum. Deinde, quia Faustus
non recurrebat tandem ad selectionem auxi-
liorum, quæ selectio sit penes solius Dei ma-
num, unde dicebant Semi-Pelagiani, ut refert
Aug. de Prædest. Sanctorum cap. 14. citatumq;
1. par. disp. 4. n. 70. Quod judicentur homines
ratione meritorum vel demeritorum, quæ ha-
bituri essent si viverent, & ad prædestinationem
selectionemq; auxiliorum non recurrebat. Re-
currimus nos. Baronius an fuerit nostræ sen-
tentia, an Thomistica, examinare nolo; cer-
tum est, sententiam Molinæ antequam fuisset
bene proposita & explicata, quid vellet, mul-
torum censuram habuisse, quod etiam videre
est in Relatione Disputationis factæ, de hac ma-
teria ante duos Pontifices, quam vide apud
Ripalda.

Demonstraturne stare Prædeterminationem cum Libertate.

INSTAT 1. Gonet. Principaliter suadendo Inutilitatem scientiæ mediæ ad salvandam libertatem cum efficacia gratiæ, & certitudine Prædeterminationis, & appellat hanc rationem communem Thomistarum. Certitudo aut efficacia inferens & causans libertatem, non potest illam destruere, at efficacia gratiæ & certitudo prædeterminationis à scientia mediæ independens, causat & infert libertatem consensûs, quia efficacia gratiæ & certitudo prædeterminationis oriuntur & procedunt ex summa efficacia voluntatis diviniæ.

RESPONDETUR. Negando Minorem. Efficacia autem gratiæ oritur ex summa efficacia voluntatis diviniæ feligentis auxilium, quod prævidit effectum habiturum scientia conditionata, Concedo Propositionem. Oritur ex summa efficacia quæ independenter ante prævisum consensum, faciat ut hoc nonnisi velimus, & quâ gratia posita, impossibile sit oppositum fieri. Nego Propositionem. Unde & certitudo Prædeterminationis, oritur ex efficacia diviniæ voluntatis decernentis salvare, post præconsultam nostram libertatem, quid esset ex adjutorio Dei factura, non autem ante illam præconsultam.

Conceditur, quod efficacia diviniæ voluntatis inferat non solum substantiam, sed etiam modum libertatis, ita tamen, ut id faciat mediis compossibilibus cum libertate. Nego autem gratiam esse compossibilem cum libertate, vi cuius gratiæ, hoc nonnisi fiat, & quâ posita impossibile sit non sequi eventum, & ita intelligendus est S. Thom. ad quem se inibi refert Gonet. Anselmi autoritas ex lib. de Concordia Præscientiæ, Prædeterminationis & gratiæ cap. 1. hoc solum indicat, quod Deus decreverit indemnem servare libertatem, & ex eo illam esse liberam. Nisi si Deus velit ut liberè voluntas operetur, & erit actus liber, & erit quod Deus vult. Sed Nego, quod velit Deus imò quod possit velle, ut liberè sequatur eventus, si dat gratiam, vi cuius nonnisi consentit voluntas, & eâ posita impossibile est non sequi eventum. August. lib. de Corrept. & gratia. c. 8. hoc vult, quod non sit in potestate hominis habere gratiam, unde non libertate consequitur gratiam sed gratiâ libertatem, quod duplicem sensum habet, Quia hoc ipsum quod Deus decreverit servare libertatem indemnem, gratiæ est. Deinde, quod nonnisi posito Dei adjutorio liberum sit homini exercere actum ut oportet ad salutem. Hoc est, gratiâ habere libertatem. Concedimus ulterius cum August. ibid. cap. 14. quod magis habeat Deus in potestate sua voluntates hominum, quàm ipsi suas, quia scilicet non est in potestate hominum, seligere auxilia

efficacia, & se ipsos prædestinare, de quo vide 1. p. Disp. 5. N. 482.

INSTAT 2. Gonet, impugnando, immerito à nobis doceri, quod implicet Decretum physicè prædeterminans, & tamen causans in actibus nostris libertatem. Format ergo argumentum retorquendo, & impugnando implicare contradictionem, quod divinum Decretum causet in nobis modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Quia causare in nobis modum libertatis, est efficere liberam determinationem voluntatis humanæ, in ea enim consistit libertas actualis. Sed implicat divinum Decretum liberam determinationem causare, nisi sit prædeterminans. Ergo implicat attingere modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Major constat. Minorem probat. Implicat decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi illam antecedit prioritate naturæ & Causalitatis: nam omnis causa debet esse prior, saltem naturâ suo effectui, ut docent Philosophi. Sed Decretum antecedens, prioritate naturæ & causalitatis, determinationem voluntatis, est prædeterminans, ut constat: Thomistæ enim nomine Decreti prædeterminantis, nihil aliud intelligunt, quàm Decretum antecedens liberam determinationem voluntatis, prioritate Causalitatis & naturæ: Ergo implicat decretum causare liberam determinationem nostræ voluntatis, nisi sit prædeterminans.

RESPONDETUR. Ut Argumentum aliquid probaret, debuit ostendere ipsum subiectum, de quo est lis. Nempe, quod possibile sit, causari in nobis à Deo modum libertatis, qui modus non pendeat ex ipsomet exercitio nostræ libertatis, posito cum concursu divino. Unde jam Nego Majorem, eò quod sit de subiecto non supponente. Nam nego possibile esse causari in nobis modum libertatis, & non oriundum ab ipsamet voluntatis determinatione factâ cum concursu divino. In idem recidet, si dicas implicare contradictionem, quod divinum decretum causet in nobis modum libertatis, nisi sit prædeterminans, casu quo, causare in nobis possit modum libertatis non oriundum ab ipsamet determinatione Creature posita cum concursu divino, sed Nego possibile esse, ut sic causet in nobis modum libertatis. Quod attinet ad illum syllogismum: causare in nobis modum libertatis, est efficere liberam determinationem voluntatis, sed implicat divinum Decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi sit prædeterminans. Ergo implicat attingere modum libertatis, nisi sit prædeterminans.

Quod inquam attinet ad hoc Argumentum, puto illud non esse categoricum ob indebitam collocationem Terminorum, quæ potius sic fieri debuisset: causare in nobis modum libertatis,

tatis, est efficere liberam determinationem voluntatis humanæ; sed implicat divinum decretum aliud quam prædeterminans, causare in nobis modum libertatis. Ergo implicat aliud quam decretum prædeterminativum efficere liberam determinationem voluntatis humanæ. Ita enim servabitur Regula illa. Prima prius subjicit, post prædicat ipsum; sed quid sit de Argumento, an sit Categoricum, ex iam dictis, Argumenti, prout positum est, distinguere potest Minor: Implicat divinum decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi sit prædeterminans, & hoc ipsum ut causetur à Decreto, libera determinatio voluntatis humanæ, vi cujus decernat Deus, ut hoc nonnisi fiat, & quo posito impossibile sit vi decreti oppositum fieri, hoc ipsum inquam causare, est possibile. Nego Minorem. Et hoc causare est impossibile, Concedo Minorem. Ergo implicat illud decretum attingere modum libertatis nisi sit prædeterminans, & est possibile ut decretum attingat modum illum libertatis, vi cujus decernat Deus, ut nonnisi hoc fiat, & quo posito, impossibile sit oppositum fieri, Nego Consequentiam. Et est impossibile attingere modum illum libertatis, Concedo Consequentiam. vel si mavis, distingue sic. Implicat divinum decretum causare liberam determinationem, nisi sit prædeterminans, ita ut simul non habeat vim causandi liberam determinationem. Concedo Minorem. Ita ut simul habeat vim, Nego Minorem. Distingue quoque consequenti: Consequentiam.

Et hæc dicta supponunt, posse quidem Deum attingere modum libertatis coëfficiendo determinationem voluntatis, ponendam à creatura, sed non inferendo per decretum, ut hanc nonnisi determinationem ponat, & quo decreto posito, impossibile sit vi decreti oppositum fieri.

Est & alia via faciendi satis huic Argumento, Negando Assumptum. Probationi ejus Minorem. Et denique illam propositionem: sed decretum antecedens, prioritate naturæ & causalitatis, determinationem voluntatis, est prædeterminans: Nam per nos decretum, quod Deus format, post præconsultam nostram libertatem per scientiam conditionatam de dando absolute auxilio, de implenda item hypothese, sub qua prævidebatur futurus consensus, & in nostris principiis, prædefinitio, est decretum antecedens, prioritate naturæ, & causalitatis, determinationem voluntatis absolutam, & tamen non est quid prædeterminans Thomisticum. Unde videre etiam potes, quod ultimus iste syllogismus sit Galenicus, & illa propositio, Decretum antecedens prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis, est prædeterminans, est Major syllogismi primæ figuræ. Hinc ut Argumentum sit in

forma: subintelligi debet Ly Omne. propter regulam. Nec major sit specialis, sicque procedet. Omne decretum antecedens, prioritate naturæ, & causalitatis, determinationem voluntatis, est prædeterminans. Sed hæc Major ob dicta de Decreto præcedente consensum absolutum, & de dandis auxiliis absolute &c. (quod Decretum & nos admittimus) est falsa aut certe distinguibilis, quod omne Decretum antecedens prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis, si non habeat vim & efficaciam ex præsupposito, & præviso nostro consensu, sit Decretum prædeterminans. Secus si habeat efficaciam ex præconsulta libertate. Si autem illa Propositio, Decretum antecedens prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis est prædeterminans, sit particularis, vera quidem erit, sed faciet Argumentum non esse in forma, ob non distributum in majori primæ figuræ medium Terminum. De hoc medio termino vide dicta primâ parte Disp. 5. num. 370. & n. 173.

Negatur, Determinationem voluntatis humanæ non posse causari à Decreto purè indifferenti, nam quod ait S. Thom. à causa indifferenti ut indifferens est, non exit actus determinatus, id intelligendum est de causa indifferenti, ex defectu, quod ab ea non possit prodire actus determinatus, non autem de causa indifferenti, ex contemperatione ad dominium actionis, de quo vide, Primâ parte disp. 5. num. 245.

Negatur ulterius, quod Decretum indifferens de concurrente conditione, & de dandis comprinciis necessariis, supponat determinationem à libero arbitrio, licet Decretum absolutum, de dandis absolute comprinciis, & implenda Hypothese, supponat determinationem à libero arbitrio, sed profectam, unâ cum concursu divino, & Principiis à Deo oblati.

Negatur ulterius, quod modus conciliandi libertatem creatam, cum ratione Primæ Causæ, in Deo, per scientiam conditionatam & per Decretum purè indifferens, sit impossibilis, nec id probatum est. Negamus item, quod evidenter repugnet à Decreto divino purè indifferenti, liberam determinationem creatam causari, nec id probatum est.

INSTAT 3. Gonet. Contra Responsum secundam. Licet Decretum prædeterminans antecedit liberam determinationem voluntatis, prioritate naturæ & causalitatis, non tamen imponit necessitatem antecedentem: voluntas enim, ut subest tali Decreto, retinet Potentiam ad actum oppositum, eò quod illud Decretum applicet Intellectum ad representandum objectum, ad quod movet, sub indifferentia objectiva iudicii, quæ est proxima radix libertatis, & quâ posita in Intellectu, implicat voluntatem necessitari.

(N) 3 RESPON-

RESPONDETUR. Negando Antecedens. Negando item quod quantumvis supponeretur objectiva indifferentia iudicii, salvanda sit libertas, quia illa non stat in sola illa indifferentia iudicii, sed in hoc, ut positus omnibus requisitis ad operandum, possit operari & non operari, quod non contingit, si posita etiam indifferentia iudicii, determinetur voluntas, ut hoc non nisi agat, & quâ determinatione posita, impossibile sit voluntatem non operari. Dixi, quod quantumvis supponeretur iudicii indifferentia, non sit salvanda libertas: certe enim si quis adequato conceptu conciperet necessaria ad operationem, adeoque conciperet esse necessariam prædeterminationem ad agendum, jam ille non posset habere, suppositâ illa necessitate prædeterminationis, iudicii indifferentiam. Et Ratio est. Quia potentia intellectiva, est potentia necessaria. Hinc si iudicat appositum esse Decretum, ut non nisi hoc objectum ponat voluntas, & quo posito, impossibile sit oppositum sequi, non potest judicare Intellectus, quod tunc indifferenter possit hoc vel illud objectum velle voluntas. Negamus ulterius, stando priori responsioni, posita indifferentia iudicii implicare ut voluntas necessitetur, nec id probabit Gonet; Negamus ulterius quod Prædeterminatio æquivalenter consequatur ad actus nostros, quia consequitur ad efficaciam divinæ voluntatis, nisi illa efficacia velit servare indemnam nostram libertatem, sed negamus, quod velit eam indemnem servare, si adhibeat Decretum, ut hoc non nisi fiat, & quo posito, ex vi Decreti, impossibile sit oppositum fieri.

Nobilis aliquis Thomista, cum legisset dicta à me, in 1. parte, fuissetque dignatus illa bono verbo, objecit mihi, quod duas instantias insolutas transilierim, quantumvis illæ sint capitales in hac sententia.

1. **INSTANTIA** est. Ad hoc ut verè peccemus originaliter, sufficit nos peccasse in Adamo, qui est caput nostrum. Ergo & ad hoc ut consentiamus liberè, sufficit consensum nostrum oriri à Deo, qui est fons libertatis.

RESPONDETUR. Hanc Instantiam non esse capitalem. Quia si sufficit ad consentiendum liberè, ita se habere, ut nos habemus in originali peccato; poterimus mereri vel demereri, sine ullo nostro actuali scire & velle, ut contrahimus peccatum in primo (nostræ animæ cum corpore unionis) Instanti, quod certè nemo Thomistarum dixerit. In primo enim instanti, quo unitur anima cum corpore, nec intelligimus nec volumus actualiter, & tamen contrahimus peccatum. Puto autem, si Thomistæ dicant, ita nos liberè consentire cum prædeterminamur, ac liberè originaliter peccamus, puto inquam illos (salvo meliori iudicio) non sal-

vare punctum de libertate in presenti agibile.

Disparitas etiam est, quia cum peccatum Originale, non sit nisi in Capite unicuique nostrum Proprium, etiam libertas, non debuit esse nisi in Capite unicuique nostrum Propria. Et quia consensus Actualis, debet esse unicuique Nostrum in illo ipso proprio, etiam debet esse unicuique Nostrum in illo ipso liber. Si consensus noster Actualis, debet esse unicuique nostrum in illo ipso liber, non sufficit quod proficiscatur à Deo fonte libertatis, nisi prout Formaliter Fons libertatis est, de quo aliàs.

INSTANTIA 2. quam etiam alius Theologiae Lector ex Gonet, aut ut ipse referebat, ex Godoi urfit. Quamvis Dei concursus, determinet creatura ad hunc in specie (dic si vis, ad individuum) actum, nihilominus Deus liberè operatur, ergo etiam & creatura poterit liberè Operari, quantumvis illam Deus prædeterminet.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia quod Creatura determinet concursus divinum, quocunque velis genere determinationis, hoc habetur ex prævia determinatione divina, de servanda indemni libertate creata, & quidem conjuncta determinatione divinæ, scientiæ divinæ, ad quidam sit de determinatura creatura. Si illa determinatio creata oritur ex prævia determinatione divinæ, &c. oritur ex suppositione liberi exercitii libertatis divinæ; si oritur ex suppositione exercitii libertatis divinæ, hoc ipso, illa determinatio non aufert libertatem. Quia autem hoc, quod est me prædeterminari, oritur non ex suppositione exercitii libertatis creatæ, sed ex titulo causæ primæ, ex titulo absoluti domini &c. & si hæc determinatio oriretur ex suppositione exercitii libertatis creatæ, ad illam ipsam determinationem, ante illam determinationem, deberem determinari. Hinc fit, ut si illa prædeterminatio non oriatur ex suppositione exercitii libertatis, sed ex dictis, & aliis similibus titulis, efficaciam independentem à suppositione exercitii libertatis habentibus, sit inquam, utilia prædeterminatio lædat libertatem, ob illam inconcussam Majorem. Suppositio Antecedens, quâ posita impossibile est non operari, & tamen eam ponere non est in mea libertate, aufert libertatem. Unde immerito objectum est, hanc omissem esse instantiam, soluta enim est de Deo Disp. 5. n. 338.

Punctum Difficultatis 3.

Fundamenta, quibus ostenduntur absurda sequentia scientiam conditionatam.

Gonet toto articulo quinto numerat illa Absurda. Examinanda hic veniunt.